

Pyometra - livmoderinflammation

Pyometra, livmoderinflammation, är ett vanligt problem hos intakta tikar. Ungefär var fjärde tik drabbas innan de fyllt 10 år.

Sjukdomen kan i värsta fall leda till döden och skall tas på största allvar.

Symtomen börjar oftast märkas ett par månader efter att tiken löpt. Hon kan bli trött och hängig, börja dricka mycket, ha ont i buken och eventuellt kräkas. Om livmoderhalsen är öppen kan tiken ha variga illaluktande flytningar.

Det är flera faktorer som samverkar för att tiken ska drabbas av pyometra. Hormoner som progesteron i samband med och direkt efter löpperioden kan leda till att vätska ansamlas i körtlar i livmoderslemhinnan, cystisk endometriehyperplasi, CEH. I ett tidigt skede kan vätska eller mucus, slem, ansamlas i livmodern och man kallar det då för hydro- respektive mucometra. Om bakterier sedan börjar växa till och orsakar en infektion leder det till en varbildning i livmodern, pyometra. *Escherichia coli* är den vanligaste bakterien vid pyometra.

Pyometra delas in i öppen och slutet beroende på om livmoderhalsen är öppen eller slutet. I det första fallet har tiken varig flytning medan en slutet livmoderhals inte tillåter några flytningar att passera och istället ansamlas de inne i livmodern. Den

Bild från winrockanimalclinic.net

sistnämnda formen är värre för tiken och hon kan bli väldigt dålig. I grava fall kan livmodern spricka och varet rinner då ut i bukhålan.

Diagnosen ställs med hjälp av anamnes, sjukdomshistoria, kliniska symtom och ultraljud eller röntgen av livmodern.

Den bästa behandlingen för pyometra är att kirurgiskt avlägsna livmodern och äggstockar. Riktigt sjuka djur kan behöva intensiv behandling med dropp och intravenös antibiotika för att överleva. Om livmodern har spruckit kan buken behöva sköljas vid operationen och dränage läggas in. Tiken kan då behöva vara inskriven flera dagar på djursjukhus. I de flesta fallen är dock tiken inte fullt så påverkad och blir bra väldigt snart efter att livmodern opererats bort. Dessa tikar behöver heller inte behandlas med antibiotika eftersom infektionshärden avlägsnats.

Om tiken är en värdefull avelstik kan man eventuellt prova att behandla henne medicinskt med antibiotika och mediciner som hjälper till att tömma och dra ihop livmodern. Det är dock långt ifrån alla som passar för denna typ av behandling. Om livmoderhalsen exempelvis är slutet är det direkt felaktigt att ge mediciner som drar ihop och tömmer livmodern –det kan istället resultera i att den spricker. Veterinären får avgöra från fall till fall vilket som bedöms vara bäst för tiken. Om man väljer att behandla henne medicinskt är det mycket viktigt med täta uppföljningar för att se att behandlingen har avsedd effekt och att tiken mår bra. Tyvärr tenderar pyometra att komma tillbaka efter nästa löp, så om tiken ska paras bör hon göra det på första löpet efter behandlingen.

SvTeK AK

Karin Berggren

Leg vet, resident oftalmologi
Specialistdjursjukhuset Strömsholm

Källor:

Hagman, R., Kindahl, H., Lagerstedt, A.-S., 2006. Pyometra in bitches induces endotoxaemia and increased levels of Prostaglandin F2 α metabolite. *Acta Veterinaria Scandinavica* 47, 55-68.

Hagman, R., Kindahl, H., Fransson, B.A., Bergström, A., Ström Holst, B., Lagerstedt, A.-S., 2005. Differentiation between pyometra and cystic endometrial hyperplasia in bitches by prostaglandin F2 α metabolite analysis. *Theriogenology* 66 (2006) 198-206.

Hagman, R., Greko, C., 2005. Antimicrobial resistance in *Escherichia coli* from canine pyometra and urinary tract infections. *The Veterinary Record* 157, 193-197.

Hagman R., 2004. New aspects of canine pyometra – studies on epidemiology and pathogenesis. Doctoral thesis, Veterinaria 182, Swedish University of Agricultural Sciences, Uppsala, Sweden. pp 55.

Hagman, R., Kühn, I., 2002. *Escherichia coli* strains isolated from the uterus and urinary bladder of bitches suffering from pyometra; comparison by restriction enzyme digestion and pulsed-field gel electrophoresis. *Veterinary Microbiology* 84: 143-153.

Egenvall, A., Hagman, R., Bonnet, B.N., Hedhammar, Å., Olsson, P., Lagerstedt, A.-S., 2001. Breed risk of pyometra in insured dogs in Sweden. *Journal of Veterinary Internal Medicine* 15: 530-538.
Nelson R W, Couto c G, Small Animal Internal Medicine, 3 ed, 877-880